

ÖNSÖZ

Ülkemizde en çok can kaybı yaşanan doğal afetlerin başında depremler gelmektedir. Türkiye ‘de yakın geçmişte 17.08.1999 Kocaeli depreminde 20000 ‘den, 23.10.2011 Van depreminde de 3000 ‘den fazla vatandaşımız yaşamını kaybetmiş ve onbinlercesi evsiz kalmıştır. Bu kadar ciddi ve acı gerçeklerle sonuçlanan depremlere karşı hem yapısal, hem de bilinçsel olarak önlemler alınması yaşamsal zorunluluktur. Sağlıklı kentleşmenin ve yapılaşmanın ilk adımı önce planlamadan geçmektedir.Öncelikli olarak güvenli yapı alanlarının belirlenmesi, güvenli yapılaşma için dinamik zemin parametrelerinin saptanması, mevcut yapıların beton dayanımları ve donatılarının durumunun belirlenmesi, yapılarda kullanılan malzemelerin sağlığa uygunluğu bakımından incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak, yaşananlar ve can kayıpları bu konuda ülkece ders alınmamış olduğunu göstermektedir.

Bu konuya dikkatleri çekmek, yapılan çalışmaları tartışmak amacıyla TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve DEÜ Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü tarafından 19-20 Kasım 2015 tarihlerinde İzmir’de “**Prof.Dr.Rahmi PINAR Kentleşme ve Yapı İncelemeleri Çalıştayı**” gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Plancıları Odası ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da sunumları ve katılımlarıyla katkıda bulunmuşlardır Çalıştayda sağlıklı kentleşme, mevcut yapıların jeofizik yöntemlerle incelenmesi, kentsel dönüşüm ve güvenli yapılaşma için dinamik zemin parametrelerinin saptanması konularında alanında uzman ve deneyimli meslektaşlarımız (Mühendis, mimar ve şehir plancısı) bilgilerini sunmuşlardır. Sunumlarda 1999 yılında yaşanan deprem felaketi sonrasında belirtilen konular üzerinde Türkiye’de sorunlar oldukça fazla olmasına karşın, ne yazık ki bu tür sorunların belirlenmesinde jeofizik yöntemlerinden gereğince ve yeterince yararlanılanmadığı açık bir şekilde vurgulanmıştır. Çalıştayda sunulan sunumların yazılı metinlerinin yer aldığı bu kitapçığın ilgili konularda çalışan araştırmacılar, mimarlar, mühendisler, şehir plancıları ve konuyla ilgili bürokratlar için bir ivme sağlaması ve bu tür araştırmalarda büyük önem taşıyan disiplinler arası ortak çalışmaların gelişimine de önemli bir katkıda bulunması hedeflenmiştir. *

Mesleğimize ve bilime katkı koyan meslektaşlarımızın, diğer meslek disiplinleri ile birlikte hem ülkemize hem de bilim dünyasına katkılarının sürekli olacağı benzer çalıştayların düzenlenmesi dileği ile...

Prof. Dr. Coşkun SARI
Düzenleme Kurulu adına

Prof. Dr. Rahmi PINAR Açılış Konuşması

Sayın konuklar, adıma düzenlenen “Kentleşme ve Yapı İncelemeleri Çalıştayı”na hoş geldiniz.

Çalıştayı düzenleyen, TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası, DEÜ Jeofizik Mühendisliği Bölümü, JFMO Düzenleme Kuruluna, Çalıştaya katkı koyan Odalar; TMMOB Mimarlar Odası, TMMOB Şehir Plancıları Odasına ve sunuları ile çalıştaya katılanlara ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederim.

Günümüzde, bilim dallarının ortak çalıştıkları çok alan bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi kentleşme aşamasında, yapılaşma – zemin – insan ilişkisidir. Söz konusu ilişkinin yaşam, yasalar, sosyal konular, zemin, imarlaşma gibi birçok yönü bulunmaktadır. Bu konularla uğraşan bilim dallarının bakış açıları farklı olabilir. Bilim dalları kendine ait soruna çözüm getirirse bile, ortak çalışmalarda, çok değişik problemler ortaya çıkabilir. Bunların çözümü için kısır çatışmalardan çok, ortak katılım ve ortak akla gereksinim vardır. Sorunları parçalayarak çözmeye çalışmak yerine bir bütün olarak alıp, çözüme ulaşmak yaşadığımız çağın bir gerçeği değil midir ?

Bu çalıştay, ilk kez, konuyla ilişkili, ancak farklı bakış açıları ve çözüm yolları olan 3 Odayı buluşturmuştur. İlksel bir öneme sahip olan bu türdeki çalıştayların geliştirilerek sürdürülmesi, dileğimdir.

• Değişik kuruluşlardan katılan konuşmacıların sunularının hepimize yararlı olacağını düşünüyorum.

Adım verilerek, beni son derece onurlandıran ve gururlandıran bu çalıştayın başarılı geçmesini ve benzer türdeki çalışmaların bir başlangıcı olmasını dileyerek, herkese bir kez daha teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Rahmi PINAR

Şevket DEMİRBAŞ Açılış Konuşması

Çok değerli hocalarım, kıymetli meslektaşlarım, değerli öğrenciler; “**Profesör Dr. Rahmi PINAR Kentleşme ve Yapı İncelemeleri Çalıştayı**”na hoş geldiniz der, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygılar sunarım. Kıvançlıyız, mutluyuz. Yıllardır, Jeofizik mesleğinin gelişmesi için uğraşmış, yüzlerce nitelikli öğrenci yetiştirmiş, Jeofizik Mühendislerinin ilk örgütlenmesi olan Türkiye Jeofizikçiler Derneğine katkı koymuş ve Jeofizik Mühendisleri Odasına, Oda oluşumundan bu güne kadar her zaman desteklerini esirgememiş, nitelikli bir bilim insanı, Profesör Dr. Rahmi Pınar adına burada, bu güzel ve güzide ilimizde bir çalıştay gerçekleştiriyoruz. Değerli hocamızın öğrencilerine, mesleğimize ve Odamıza katkılarının aynı içtenlikle bundan böyle de devam edeceğine candan inanıyoruz. Hocamıza nice sağlıklı ve güzel günler diliyoruz.

Değerli meslektaşlarım,

Ülkemizin en güzel illerinden olan her alanda çağdaşlaşmanın önderliğini yapan İzmir ilinde böyle bir çalıştayın gerçekleştirilmesinde emeği geçen, katkı koyan kişi ve kuruluşlara çok teşekkür ederiz. Bu çalıştayın önemini hepimiz çok iyi bilmekteyiz. İzmir ilimiz, bildiğiniz gibi deprem tehlikesi içinde olan bir ilimiz. Hepimizin ortak görevi; deprem ve afet zararlarını en aza indirmek, çağdaş, yaşanabilir kentler dizayn etmektir. Çağdaş ve yaşanabilir kentler oluşturabilmek için ilgili tüm mühendislik disiplinleri birlikte çalışmak zorundadır. Biz mühendisler; bilim ve teknolojiyi kullanarak halkımızın yararına mühendislik ürünleri üretmek istiyoruz. Kamu yararına olan tüm projelerine destek vermeye her zaman hazırız. Ama kamu yararı olmayan, projelere TMMOB ve TMMOB’ye bağlı Odalar olarak hep karşı çıktık. Bundan böylede bu tür projelere karşı çıkacağız.

Değerli katılımcılar,

• Çağdaş kentleşme ve riskleri en aza indirme girişimlerimiz biz mühendisler olarak uğraş verirken, Odaların etkisini yok edip kentleri bir rant alanına dönüştürmeye yönelik yasa ve yönetmelikler çıkarılıyor. Çağdaş kentleşmeyi etkileyecek son üç yıldır uygulamaya konan iki konudan bahsetmek istiyorum.

Birincisi;

Kamu yararına çalışma yürüten TMMOB ve TMMOB’ye bağlı Odaları etkisizleştirmek için 2013 yılında İmar yasasının bir maddesi bir gece yarısı değiştirilerek, Odaların rapor onayları ortadan kaldırıldı. Kurumlara verilen raporlarda taahhütname yeterliliği getirildi. Odaların ürün denetim mekanizması yok olmadı, fakat odaların denetimden geçmemiş binlerce rapor ilgili kuruluşlar tarafından kabul edilmektedir. Kurumlarda ve yerel yönetimlerde bu raporları denetleyecek, inceleyecek yeterli mühendis kadrosu istihdam edilmemektedir. Eksik ve yanlış raporlar bile tam incelenmeden uygulamaya konulabilir hale getirildi. Rapor sahibinin taahhütname vermesi yeterli görüldü. Bu uygulama sahte mühendislerin dahi türemesine sebep olan bir uygulamadır. Bu kaygılarımızdan dolayı; kamu yararına çalışma yürüten TMMOB’ye bağlı bir Oda Başkanı olarak, yasa koyuculara, yetkililere seslemek istiyorum: Yapı sürecindeki tüm mühendislik çalışmalarının kamu yararına çalışma yürüten Odalar tarafından denetlenmesi ve mühendisin herhangi bir kısıtlılık durumunun bulunup bulunmadığının ilgili Odasından teyit ettirilmesini sağlayın. Ayrıca kurumlarınızda; bu ürünleri kontrol edecek mühendisleri mutlaka istihdam edin. Bunları gerçekleştirilmeyen yetkililer; olası bir deprem sonunda yaşanacak can ve mal kayıplarının sorumlusu olacaklar ve vebal altında kalacaklardır.

İkincisi;

Kamuoyunda “Kentsel Dönüşüm” kanunu olarak bilinen 6306 nolu “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun” 30 Mayıs 2012 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun Madde 2 Tanımlar bölümünde “**Riskli alan**” ve “**Riskli yapı**” ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadeler mesleğimizle direkt ilişkilidir. **Jeofizik mühendisleri, Riskli alanların risk**

parametrelerini belirlemektedir. Bu parametreler inşaat mühendislerince statik hesaplarda kullanılmaktadır. Bu çalıştayın başlığı “**Kentleşme ve Yapı İncelemeleri**” Yapı incelemek. Ama nasıl incelenmeli? Hasarsız incelenmeli. İşte hasarsız incelemede İnşaat Mühendisleriyle birlikte çalışacak ve İnşaat Mühendislerinin çalışmalarına katkı koyacak tek meslek dalı Jeofizik Mühendisliğidir. Jeofizik Mühendisleri hasarsız incele yöntemleri ile İnşaat Mühendislerinin çalışmalarına katkı koymakta ve çalışmaları hızlandırmaktadır.

Bu çalıştayda hasarsız incelemeler ile ilgili bildirimleri dikkatlice izlemenizi öneririm. Mevcut yasa hızla devam ediyor. Kentsel dönüşüm projelerinin, uygulamada pek çok sıkıntılar getirdiği kamuoyu tarafından gözlenmektedir. Bu yasanın uygulama sıkıntılarının İzmir ve çevresinde de yaşandığından eminim. Kamu yararına gerçek kentsel dönüşümün gerçekleşmesi için; Biz Jeofizik Mühendisleri Odası olarak diyoruz ki;

- Hasarsız incelemede İnşaat Mühendisleriyle Jeofizik Mühendisleri birlikte çalışmalıdır.
- Kentsel dönüşüm projeleri planlanırken Türkiye'nin deprem gerçeği de unutulmamalıdır.
- Yeni yapılar dizayn edilirken mutlaka zemin araştırma çalışmalarının yapılması gerekir.
- Daha sağlıklı, daha yaşanabilir bir kent ve çevre oluşturulabilmesi için; zemin-yapı ilişkisinin önemi kavranarak ranttan uzak düzenlemeler yapılmalı, ilgili mevzuatın çağdaş norm ve standartlar ışığında yeniden revize edilmelidir.
- Yapılaşma sürecinin başında zeminin yapı özelliklerinin saptanması ve zemin-yapı etkileşim belirlenerek jeoloji, jeofizik, geoteknik konusunda uzman inşaat mühendislerince birlikte “Zemin Etüt Raporu” hazırlanması sağlanmalıdır.
- Kentsel dönüşüm, eskiden ve özelliğini kaybetmiş kent bölgelerinde tarihi kültürel dokunun korunarak yenilenmesi sağlanmalıdır.
- Kentsel dönüşüm projeleri; can ve mal güvenliğine yönelik olmalıdır.
- Kentsel dönüşüm projeleri; yaşanabilir ve sosyal aktivitelerin geniş alan kapladığı projeler olmalıdır.
- Kentsel dönüşüm projeleri; hiçbir koşulda yaşayanlar açısından sosyal bir yıkıma neden olmamalıdır.
- Ülkemiz gerçekleri göz önünde bulundurularak, katılımcı demokrasi gereği konunun tüm ilgilileri ile bir araya gelinerek, uluslararası sözleşmelerde ve Anayasa'da belirtilen "barınma hakkı en temel insan hakkı"dır ilkesi çerçevesinde tüm doğal varlıkların korunması temelinde, mühendislik, mimarlık ve planlama ilkelerine uygun yerleşim alanları ve kentleşme olgusu içerisinde hareket edilmesi sağlanmalıdır.

Değerli meslektaşlarım,

Mesleğimizin gelişmesi için, hepimizin çok çalışması, yasa yönetmeliklerdeki hak ettiğimiz yerimizi almamız için uğraş vermemiz ve tek yasal etkili örgütümüz olan Jeofizik Mühendisleri Odasına sahip çıkıp, her alanda destek vermemiz gerekir. Sözlerime son verirken, çok değerli hocam Sayın Rahmi PINAR'a, nitelikli öğrenciler yetiştirdiği için, mesleğimize ve Odamıza katkılarından dolayı bir kez daha teşekkür ederim. Bundan böyle de daha uzun yıllar katkılarının devam edeceğinden eminim. Nice uzun sağlıklı ve mutlu yılları sevdikleriyle ve sevenleriyle birlikte geçirmesini dilerim. Ayrıca, çalıştayda emeği geçen başta Düzenleme Kurulu Başkanı Coşkun SARI hocama, Düzenleme Kuruluna, destek olan kurum ve kuruluşlara, sunumları ile bizleri aydınlatacak meslektaşlarıma, yakında meslektaşımız olacak öğrenci arkadaşlarıma, çalıştaya katılarak bizleri onurlandıran siz konuklarımıza Yönetim Kurulumuz ve şahsım adına teşekkür eder saygılar sunarım.

Şevket DEMİRBAŞ

JFMO Yönetim Kurulu Başkanı